

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om Grønlands Selvstyres udtalelse til anordning for Grønland om ikrafttræden af visse bestemmelser i beredskabsloven.

(Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi)

De 6 punkter som vi i Inatsisartuts efterårssamling i 2015 som vi tog stilling til, handler om bilaterale aftaler om håndtering af uranholdige materialer efter udvindingen af uran, handel af materialer indeholdende radioaktivitet og endelig beskyttelsen af arbejdere samt deres rettigheder.

Inuit Ataqatigiit stemte imod de 6 forslag der blev fremstillet samlet, hvor vi forinden havde foreslået at alle disse punkter blev drøftet for sig samt at debatten skulle udskydes. For det var alvorlige emner der blev taget op og disse var vidt forskellige og derfor skulle debatteres hver for sig. Vi har i vores indlæg bestræbt os for at udtale os samlet om disse og har forsøgt at komme så dybt ind i de enkelte forslag som overhovedet muligt.

Indledningsvis vil vi fra Inuit Ataqatigiit understrege, at vi er imod udvinding af uran her i landet. Vi mener at vores land ikke skal forsyne atomkraftværker, våbenindustrien samt andre der må have behov med uran. Der er rigeligt med uranholdige og radioaktive materialer i omløb i verden, og vi bør ikke blive en del af denne fødekæde.

Det vi drøftede i Inatsisartut i 2015 var bilaterale aftaler om udvinding og handel med uranholdige materialer. Men vi må spørge os selv; har vi spurgt befolkningen? Nej! Har vi afholdt en bred debat om konsekvenser af uranudvinding samt handel med uranholdige materialer? Nej!

Vi kører hen over hovedet på dem der har det vigtigste at skulle have sagt og dem vi ikke bør forbigå; for vi har ikke involveret befolkningen da vi skulle træffe en beslutning i 2015, de blev ikke spurgt om vi skulle udvinde uran her i landet og om vi skulle udvinde radioaktive materialer og eksportere disse.

Udvinning af uran kan ikke siddestilles med almindelig råstofudvinning. Uran samt andre radioaktive materialer kan have alvorlige sundhedsmæssige konsekvenser ved udvinning og ved brug. Lige fra når materialet bliver hentet op og vejen til slutproduktet er fyldt med masser af farligt affald, som skal passes i mange mange generationer fremover. Biprodukter ved udvinning, eksempelvis restprodukter i Kuannersuit, skal deponeres i en betonforstærket sø, som skal være under kontrol i århundreder. Såfremt der sker fejltagelse eller når der er udsivning fra søen, vil der ske uoprettelig skade på naturen.

Uran eller den såkaldte "yellowcake" skal efter udvinning her i landet transporteres til fjerne destinationer. Vi ved at sådanne transporter ikke altid udføres forsvarligt, uanset hvor mange bilaterale aftaler der end måtte eksistere. Der kan ske ulykker som følge af terror eller ved fejltagelser. Eller kan alvorlige ulykker ske som følge af naturkatastrofer, i stil med det vi så i Japan for nogle år siden.

Vi støtter heller ikke atomkraftenergi. Energi fremstillet ved hjælp af atomkraftværker er ikke ren energi. Vi kan blot nævne de mange spildprodukter som følger i kølvandet på uranudvinning og ikke mindst de mange restprodukter der følger i kølvandet på atomkraftværker. Disse affaldsprodukter skal kontrolleres i mange år fremover.

Derudover er prisen på uran i verdensmarkedet på vej ned, hvorfor produktion her i landet ikke længere kan svare sig. Energiproduktion ved hjælp af atomkraftværker er faldende. Antallet af lukkede atomkraftværker overstiger antallet af nye atomkraftværker og derudover ved vi, at radioaktive materialer bliver benyttet i behandling af sygdomme. Men vi ved også at udbuddet af de radioaktive materialer som benyttes i sygdomsbehandlingen er rigeligt til at dække efterspørgslen. Med hensyn til behov for røntgen og strålebehandling, så behøver vi ikke at handle med uran her fra landet. Ikke mindst ved udvinning samt handel af uranholdige og radioaktive materialer er der mange forhold man skal forholde sig til.

Vi følger med i den internationale debat om brug af radioaktive materialer. Professorer efter professorer har gang på gang understreget at brug af atomkraftværker og atomvåben ikke kan ses hver for sig. Enhver radioaktivt affaldsprodukt som smides ud, kan i mange århundreder benyttes til fremstilling af plutonium, og dermed kan benyttes til fremstilling af atomvåben.

Der kan altid ske ulykker eller fejl under transport, udvinning, produktion eller i forbindelse med energiproduktion. Ligeledes har historien vist, at der stjæles yellowcake. Ligeledes har historien vist at der sker ulykker hvis man ikke har sikret sikkerheden.

Atomvåben er det mest beskidte våben i verden. Atomvåben er den største trussel for udryddelsen af verden. Desuagtet er der ingen internationale aftaler

om forbud mod fremstilling af atomvåben. Der er aftale om klyngebomber samt kemiske våben, men atomvåben i USA og Rusland stiger stadigvæk i antal, hvorfor man mener at disse lande har tusindevis af atomvåben samt at der er hundreder af dem i Europa. Der findes nedrustningsaftaler, desuagtet udskifter man atomvåben i USA. Disse oplysninger er ikke hemmeligt stemplede. Disse blev oplyst af DIIS, Dansk Institut for Internationale Studier for et par år siden. DIIS oplyste ligeledes, at man i forbindelse med håndtering af radioaktivt materiale ikke kan sikre sig mod fejl og terror.

Man kan spørge sig selv hvorfor man i forbindelse med debatten om udvinding af uran ikke medtager atomvåben? Er disse blot skræmmekampagner? Nej! Truslen er reel, og det deles af alle eksperter. Vi kan ikke sikre de atomare materialer vi forventer vil blive brugt til gode formål, kan benyttes i forbindelse med fremstilling af atomvåben.

Det ønsker Inuit Ataqatigiit ikke at deltage i.

Med hensyn til miljøet anser vi vort lands deltagelse i handel med radioaktive materialer i verden som et problem. Vi har set ulykken i Fukushima. Vi har set ulykken i Tjernobyl samt i andre steder. En ting er fuldstændig sikker: Der har i de sidste 35 år været 5 alvorlige ulykker som havde alvorlige konsekvenser for naturen og menneskerne. Ulykker sker hvert 7. år.

En sådan risiko for fare ønsker vort land ikke at være en del af. Det drejer sig om sikkerhed, sundhed og miljø. Det drejer sig om folks liv samt vores efterkommeres liv.